

Caroline Darian

I vaig deixar de dir-te pare

«Caroline, t'ensenyaré
l'exemple més bonic
de la teva lluita.»

Gisèle Pelicot

CAROLINE DARIAN

I vaig deixar de dir-te pare

Quan la submissió química
colpeix una família

Traducció de Mercè Ubach

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *Et j'ai cessé de t'appeler papa*
© 2022, Éditions Jean-Claude Lattès

*La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.
La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté
l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.
En comprar aquest llibre contribueix a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.
A Grup62 agraiem que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i
autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.
Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu
fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb
CEDRO a través del web www.conlicencia.com
o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.
Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o qualsevol
de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies
d'intel·ligència artificial.*

Primera edició: gener del 2025

© de la traducció: Mercè Ubach, 2025

Amb el suport del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Grup62

DIPÒSIT LEGAL: B. 145-2025
ISBN: 978-84-297-8233-2

DIUMENGE, 1 DE NOVEMBRE DE 2020

Demà, el meu fill Tom, de sis anys i mig, haurà de portar una mascareta a l'escola. Per això assagem el gest. Una vegada, dues vegades, deu vegades.

Penjo una foto seva, amb la màscara, al meu compte de Facebook. De seguida, el meu pare respon: «Ai, en Tom, pobrissó. Ànims en aquesta tornada a l'escola una mica especial. El teu iaio que t'estima».

Encara no ho sé, però és l'última conversa amb el meu pare.

Com és la meva vida, en aquell moment? Tinc quaranta-dos anys, una professió que m'apassiona, un marit, un fill, una casa. Dit d'una altra manera, una vida senzilla, preservada dels terratrèmols. Una vida privilegiada. Encara tinc la innocència dels dies que se succeeixen sense entrebancs. L'endemà és una

promesa, mai una amenaça. La meva vida gira al voltant del meu marit, el meu fill, la meva feina, les meves activitats, els meus pares, els germans i els amics. Tot plegat és absolutament banal.

Però ningú no copsa el valor del que és banal fins que l'ha perdut.

DILLUNS, 2 DE NOVEMBRE DE 2020

Deixo en Tom a la porta de l'escola, puntual. L'abraço amb tendresa. Me'n torno a casa, em serveixo un cafè, em connecto. A l'agenda: reunió, reunió, reunió. Videoconferències per parar un tren.

Onze del matí. Arriba el meu marit. En Paul treballa amb uns horaris irregulars. Envia un missatge al meu pare: «Acabo de saber el recorregut del Tour de França del 2021. Fixem-nos un bon objectiu familiar: el 7 de juliol vinent, t'emportes el teu net a les carreteres del Mont Ventor, ok?». Es prepara un dinar sobre la marxa i tot seguit es concedeix una becaïna.

Quan es desperta, veu dues trucades perdudes de telèfons fixos des de Valclusa.

Aquí se situa el punt d'inflexió. Un missatge de veu, com quan un hospital avisa la família. Sovint, aquest punt d'inflexió té una veu, una cara. L'anun-

ci d'una desgràcia sempre l'encarna algú. Tota la vida recordarem la veu o la cara de la persona mis-satgera del dolor. També recordarem, amb tot de-tall, el que fèiem just *abans*.

El meu punt d'inflexió em va arribar de rebot. Va ser el meu marit qui va entomar la notícia de ple, el primer. En Paul escolta el primer missatge que ha deixat la meva mare: «Soc jo, és urgent. Es tracta d'en Dominique. Truca'm, per favor».

En Dominique, el meu pare, pesa més de cent quilos i té problemes respiratoris.

Per tant, com és natural en plena crisi per la co-vid, en Paul ja l'imagina a reanimació. Però l'altre missatge és el d'un inspector de policia del cos de-partamental de Carpentràs. En Paul primer truca a la meva mare:

—Però què passa?

—En Dominique anirà a la presó. El van en-xampar in fraganti filmant per sota de la faldilla tres dones en un supermercat. Va estar quaranta-vuit hores en detenció preventiva i després el van deixar anar. Durant aquest temps, la policia li ha inspec-cionat el mòbil, diverses targetes SIM, la videocà-mera i el portàtil. Els fets són molt més greus.

Si la meva mare ha decidit trucar a en Paul abans que a mi, és perquè encara no té forces per avisar cap dels seus tres fills. També sap que hi pot con-

fiar. En Paul és prou ferm per escoltar aquesta mena de notícia.

Es posen d'acord. La meva mare em trucarà primer a mi, i en presència seva.

Una mica atordit, a continuació en Paul truca al número de l'inspector de policia. La patacada.

—Hem trobat uns vídeos on es veu la seva sogra adormida, visiblement drogada, amb homes que abusen d'ella.

Aquestes paraules sonen falses. Entreobren una esquerda aterridora. En Paul és propulsat a una altra dimensió, la dels successos impensables, divulgats pels mitjans, i que fins ara traçaven una frontera entre allò sòrdid i les nostres vides, que pertanyien al món d'*abans*.

Impertorbable, l'inspector transmet les informacions que, l'una rere l'altra, aprofundeixen el forat de l'impossible i l'instal·len en la nostra existència.

Les agressions sexuals duren com a mínim des del setembre del 2013, la data de les primeres imatges que els investigadors han extret dels diferents arxius digitals del meu pare. El nombre d'agressors és esborronador:

—A hores d'ara, setanta-tres. Fins aquest moment n'hem identificat una cinquantena. Tenen de

vint-i-dos a setanta-un anys, i pertanyen a totes les categories socials: estudiants, jubilats, i fins i tot un periodista. El seu sogre organitzava, fotografiava i filmava tots els actes. Personalment m'ha costat molt mirar tots els vídeos. I estem lluny d'haver-ho acabat de peritar tot.

L'equip de la policia hi treballa dia i nit des de fa un mes i mig. Els investigadors temien per la vida de la mare. Tantes drogues, quan està a punt de fer seixanta-vuit anys... L'inspector conclou:

—Cuidin-la molt. Necessitarà suport.

En Paul només té una idea al cap. Sortir. Escapar-se de casa. Sap que em queden unes hores de descans abans que em catapultin a un altre món. Clavada davant de la pantalla de l'ordinador, ni el veig passar per davant meu ni com surt al carrer.

Des del cotxe, en Paul truca a la seva germana Véronique, la padrina d'en Tom. Li demana ajuda aquell mateix vespre. Posen a punt un estratagema perquè jo no sospiti res.

Quan m'adono que el meu fill i el meu marit han tornat de l'escola, poso fi a una jornada laboral maratoniana, i són gairebé les set. Els proposo un sopar japonès. I, quan em dispo a sortir de casa, truquen al timbre. La Véronique! Jovial, somrient, i càlida com de costum.

—Passava per aquí.

En Tom li salta als braços. Jo me'n vaig cap al restaurant japonès. Al cotxe, truco a la meva mare que, estranyament, em penja. Tinc un mal pressentiment.

Torno del restaurant. Poso les bosses a la taula del menjador. Sento com el meu fill riu amb la seva padrina. Aquests petits sons del dia a dia encara no són vestigis de res.

A la cuina, en Paul em mira amb posat seriós. Em demana que m'assegui.

Em sona el mòbil. Per fi, la meva mare em torna la trucada! El rellotge del forn de la cuina, que distingeixo just darrere d'en Paul, marca exactament les 20:25 h.

Més tard sabré que la gent que han patit un xoc traumàtic sovint només en retenen un únic detall, una olor, un soroll, una sensació, una cosa ínfima que es magnifica.

Jo, en aquell instant, veig el rellotge del forn. Són les 20:25 h en xifres blanques. Una frontera xifrada. Em dic Caroline Darian i visc els últims segons d'una vida normal.

Encara sento la veu tremolosa de la mama. Em pregunta si ja he arribat a casa i si en Paul també hi és. Insisteix en això. S'assegura que estigui asseguda i calmada per sentir el que m'ha d'anunciar.

—Caro, el teu pare està detingut des d'aquest matí, i no el deixaran anar. Anirà a la presó.

Tremolo, no acabo d'entendre el que m'està dient.

—El teu pare em drogava amb somnífers i ansiolítics.

—Però mama, què és aquesta història?

—Això no és tot. El teu pare també convidava homes a casa quan jo estava inconscient a l'habitació. He vist unes quantes imatges meves. Adormida, estirada de bocaterrosa i al llit, cada vegada amb homes diferents, tots desconeguts.

M'ensorro. Crido, insulto el meu pare. Ho tencaré tot.

—Caro, és la veritat. He hagut de veure unes quantes fotos a comissaria. Em pensava que se m'aturaria el cor. L'inspector m'ha assegurat que també hi ha molts vídeos de les agressions. Volia que en mirés un, però li he dit que les fotos ja eren prou insuportables. M'ha dit: «Perdoni, senyora, però el que ha fet el seu marit és monstruós».

Trenca a plorar.

En Paul m'abraça fort.

Les imatges se succeeixen, abjectes, forassenyades: la mama al llit amb un home qualsevol, amb els ulls tancats, inertia...

Et veig al volant del teu Renault 25 negre, massa carregat, quan marxàvem de vacances. Feies bromes, posaves Barry White i seguies el ritme amb el cap, cantant la tornada, tan emocionat com nosaltres, els fills, apinyats al darrere. Aquesta imatge feliç s'acaba de fer miques. D'ara endavant ets l'organitzador d'orgies, a més d'un mentider terrible: la mama m'explica el vostre últim esmorzar, absolutament normal. Quantes reserves de duplicitat s'han de tenir per haver interpretat la comèdia de la tranquil·litat durant tots aquests anys...?

La mama penja, ara ha de telefonar a en David, el meu germà gran, i després a en Florian, el petit.

M'ensorro. Arraulida contra el meu marit, estic aclaparada. Em costa respirar.

El meu pare drogava la meva mare abans de fer que la violessin desconeguts. La frase és inversemblant. És tan violenta que només en percebo els reflexos, com una pedra afilada, fragments que m'esgarrapen la consciència, sense que pugui copsar la veritable mesura del seu poder destructor. I si una sobredosi hagués matat la mama? I si no s'hagués despertat? L'horror durava des que se n'havien anat a viure a Valclusa, fa gairebé vuit anys, quan la meva mare es va jubilar.

Jo no vaig veure ni sospitar res. Ella tampoc. Cap indici, ni el més petit rastre de res.

Tot quedava emmascarat per la freqüència de l'acurada dosificació dels medicaments que li administrava el meu pare. Penso en les nostres converses telefòniques, quan la mama estava desorientada, o semblava divagar. Aquelles absències ens havien preocupat. Nosaltres, els seus tres fills, vivim a més de set-cents quilòmetres d'ella. Fins i tot havíem considerat un principi d'Alzheimer. El meu pare ho minimitzava. «La vostra mare», deia, «no se sap cuidar, no para mai, és hiperactiva, és la seva manera de gestionar l'estrès».

El 2017, havíem convençut la mama perquè demanés hora a un neuròleg, que va anar a consultar a Carpentras. Aquest primer especialista va parlar d'un ictus amnèsic que s'assembla a una mena de forat negre, una pèrdua de memòria sense seqüeles. Ignoràvem, i els especialistes en neurologia ho saben bé, que d'ictus cerebrals no se'n pot tenir més d'un.

La tardor del 2018, el meu oncle, metge de capçalera jubilat, va parlar d'un mecanisme de descompensació: «És com quan la bossa d'una aspiradora està plena i la màquina s'atura per no espatllar-se, tu desconnectes per recarregar les piles», li va dir. Tots ens vam creure aquella hipòtesi. De totes maneres, a la mama li havien fet un escàner, que evi-

dentment no va revelar res. Com se'ns hauria pogut acudir que es fes una anàlisi toxicològica?

Però, amb el temps i la multiplicació de les seves absències, la mama continuava intranquil·la. Es passava nits sense dormir, li queien els cabells, s'aprimava —més de deu quilos en menys de vuit anys—. Constantment temia patir un vessament cerebral, i s'angoixava quan cuidava els nets o agafava el tren per venir-me a veure a París.

Per aquest motiu, la mama va deixar de conduir progressivament. Cada vegada perdia més autonomia.

El 2019, va anar a veure un altre neuròleg a Cavaillon, que va atribuir la situació a un quadre d'ansietat. Li va receptar melatonina per millorar la qualitat del son...

Haig d'anar a fer-li companyia. No la puc deixar allà, tota sola a Valclusa, en aquella casa que ha estat l'escenari de tantes atrocitats.

En Paul ho organitza tot.

Necessito sortir, trucar als meus germans. Quan en David l'agafa, entenc per la seva veu que encara no en sap res. Sense voler, m'he avançat a la mama. Em sap greu, però decideixo anar directa al gra.

En David es queda en silenci. Triga deu segons ben bons per assimilar les meves paraules i aconseguir formular alguna cosa intel·ligible:

—Però... no pot ser. Caro, és broma?

Em fa preguntes, però no tinc totes les respostes. M'agradaria asserenar-lo una mica. Noto com es tensa. Penja per trucar a la mama de seguida.

Quan per fi aconsegueixo parlar amb en Florian, el nostre germà petit, ell ja està al corrent de tot per la meva mare. Està consternat:

—Com ha pogut fer una cosa així a la mama? I nosaltres? Hi ha pensat, en nosaltres?

Ploro com una nena.

En Florian em transmet tot el seu rancor i el seu odi quan pensa en l'estiu del 2018. M'explica el que va passar el dia de l'últim sopar, el vespre que se n'anaven, després d'haver passat uns quants dies a casa dels meus pares amb les seves dues filles. Ell i la seva dona havien estat testimonis d'una escena inquietant. Al cap de poca estona d'haver-se assegut a taula, la mama es va com desmaiar. El colze li va fallar. Va trontollar a la cadira, com si estigués borratxa. De sobte, el cos se li havia buidat d'energia, semblava una nina de drap.

—Encara avui no trobo les paraules per descriure la relaxació de tots els seus membres, Caro. Li parlàvem, però estava com hipnotitzada. Immòbil i sense forces, amb la mirada buida. No responia.

El meu pare va decidir ficar-la al llit.

—És el millor. Li passa de tant en tant, quan es descompensa després d'un excés d'activitat.

El que passava era que el còctel de medicaments que ell li havia administrat d'amagat, dins la copa de vi rosat de l'aperitiu, començava a fer efecte.

Aquell vespre, el meu pare va fer responsables de l'estat de la mama en Florian i la seva família, que van acabar anant-se'n.

Penjo. Necessito fer un tomb ben llarg pel barri.

No fa ni cinc graus, aquesta nit, i, amb tot, la ira em crema per dins. En Paul em segueix.

Decideix convèncer els meus germans perquè l'endemà al matí agafin amb mi el primer tren. Els consola com pot, amb les seves paraules: «La vida és molt més forta, heu d'anar tots tres a fer costat a la vostra mare i tan aviat com pugueu».

I insisteix: «Heu de fer pinya amb ella. No podeu passar aquesta prova cadascun pel seu compte».

També avisa: «Haureu de ser valents i estar units, perquè tot això acaba de començar, encara no se sap tot».

Aviso a la feina i demano uns dies de permís. És hora d'anar-nos-en al llit. Necessito que estiguem tots tres junts. M'acabo adormint, amb la mà del meu fill entrellaçada amb la meva.